

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 glđ. 60 kr., za pol leta 2 glđ. 40 kr., za četertileta 1 glđ. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četertileta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 21. velikega serpana 1874.

List 34.

Koledar za naslednji teden.

Veliki serpan. Avgust.

23. Nedelja XIII. po bink. Evangelij: „Od deset gobovih“. (Luk. 17.) — Sv. Filip Benicij, spoz. iz reda služabnikov Marije Device, je bil iz slavne rodovine Benicijev v Florenciji na Laškem rojen l. 1233. Ravno tega leta se je bil začel red služabnikov Marije Device. (Glej 11. suš.) Bil je Filip kaj čudovito dete. Bila sta Marijina služabnika Bonajunkta in Aleš prišla v Florencijo mилоšnje prositi; Filip, še ne pet mesev star, v naročji svoje matere služabnika ugleda in glasno reče: „Mati! dajte mилоšnje Marijinima služabnikoma“. — Rajše je na terdi kakor na mehki postelji ležal. V svojem 10. letu je že pokoril svoje nedolžno telo, ter je tudi po noči vstajal moliti in premišljevati nebeške reči. Mladeneč je študiral v Lavizu, takrat je s hrepenenjem po vednostih sklepal gorečnost do pobožnega življenja; s takim zgledom je v mnogih vnel željo po nebeški domovini. Domu se vernivši prosi Boga pred sv. križem razsvetljenja, kakošen stan naj bi si izvolil, in zasliši glas: „Filip, pojdi na senarsko goro k služabnikom moje Matere“. Tudi Marija se mu v spanji prikaže, rekoč: „Pojdi k mojim služabnikom na goro“. Filip stopi v samostan služabnikov Matere Božje, pozneje je bil mašnik posvečen. Po Manotovi smrti izvolijo očetje Filipa generala ali višega vsega reda. Ponižni Filip se le iz pokoršine vdá. Filip pošilja brate svojega reda po Evropi in Aziji, sam pa misijonari po Laškem, Francoskem, Nemškem in Poljskem. Bog mu je podelil dar jezikov, ter narodom v njih jezikih sveti evangelij oznanjuje in s čudeži potvrdjuje. Brez števila veliko ljudi, tudi naj bolj v mlako pregréh zagreznjenih grešnikov, je na pravo pot pokore pripeljal, razpurnike pomiroval. Kardinali bi ga bili radi papeža zvolili, ponižni mnih pa se tako dolgo skriva, dokler ni bil Gregor X papež izvoljen. Filip na smertni postelji derži križ v rokah, ki ga imenuje svoje bukve, in pri besedah: „V tvoje roke zročim svojega duha“, izdihne svojo blago dušo 22. vel. serp. 1285. Na njegovem grobu se je veliko čudežev zgodilo.

Sv. Filip Benicij zgled ponižnosti. „Vsak, kateri se povišuje po ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan.“ (Luk. 14, 11.) „Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje gnado.“ (Jak. 4, 6.) —

Sv. Lup sprič.; sv. Cahej šk. v Jeruzalemu; sv. Sidonij šk. spoz.

24. Ponedeljek. Sv. Jernej apostelj, v svetem pismu tudi Natanael imenovan, je bil Galilejic.

„Kadar je Jezus vidil k sebi priti Natanaela, reče od njega: „Glej! to je pravi Izraelec, v katerem ni zvijače“. Natanael mu reče: „Od kod me poznaš?“ Jezus mu je odgovoril in mu rekel: „Preden te je Filip poklical, ko si bil pod smokvenim drevesom, sem te vidil.“ Natanael mu je odgovoril, in reče: „Učenik! ti si Sin Božji, ti si kralj izraelski (Jan. 1, 47.), t. j., ti si obljubljeni Mesija. Ko so se bili aposteljni po vsem svetu razšli, narodom oznanjevat sveti evangelij, se je Natanael ali Jernej podal v Indijo. Bil je tam veliko ljudi k veri v Jezusa Kristusa spreobernal, in veliko težav je preterpel, in prišel je v veči Armenijo, je kralja Polimija z njegovo ženo vred in 12 mest pridobil za keršansko vero. To pa je v služabnikih tega naroda veliko nevošljivost in jezo obudilo, ter so Astijaga, kraljevega brata, zoper aposteljna tako nadražili, da je ukazal živega odreti in poslednjič mu glavo odsekati. Njegovo truplo je bilo pokopano v mestu Albani, kjer je smert preterpel, pozneje na otok Liparo preneseno, po tem v Beneveni, poslednjič pa v Rim. Tukaj je bilo položeno v cerkvi njegovega imena, ki je na otoku reke Tibere. Njegov praznik se z veliko slovesnostjo in s shodom 8 dni obhaja.

Sv. Jernej je zgled ravnega serca, kteremu Kristus sam spričevanje daje, da je pravi Izraelec, v katerem ni zvijače. Ljubi bravec! vprašaj se, če se sme tudi od tebe reči: To je pravi kristjan, v katerem ni zvijače?

Sv. Ptolomej šk. spr.; sv. Avra dev. spr.; sv. Juri mnih spr.; sv. Patricij opat.

25. Torek. Sv. Ljudovik IX, francoski kralj, spoz., rojen l. 1214. Njegova pobožna mati je vse svoje otroke redila v strahu Božjem, za Ljudovika pa je imela še večji skerb, za prihodnjega francoskega kralja. Večkrat mu je rekla: „Moj sin! ljubim te gotovo takó, kakor le mati premore ljubiti svojega otroka; pa rajše bi te vidila pred nogami mertvega ležati, kakor pa kak smertni greh storiti“. Te materine besede so Ljudoviku globoko v serce segle, vsak dan se jih je spominjal in skerbno se varoval greha. V 13. letu je bil očeta zgubil, v 14. l. pa je bil v Remu (Reims-u) v stolni cerkvi kronan in s sv. oljem za kralja maziljen. Na to sveto opravilo se je z vso pobožnostjo pripravljaj. V 20. letu je bil poročen s pobožno devico Margarito. Ljudovik je bil vsak dan pri sv. maši, in je še sicer veliko, dolgo molil. To so mu nekteri očitali, on pa jim prijazno reče: „Kaj čudni so ljudje; ko bi čas z igrami tratil, na lov in po veselicah hodil, bi jim bilo prav; le časa za molitev mi ne privošijo, ker mislijo, da je zgubljen!“ Svete zakramente je pogostoma prejemal, v pričujočnost Kristusovo v presvetem Rešnjem Telesu je imel tako živo vero, da ni hotel iti gledat, ko so mu pravili, da se Kristus pri

sv. maši nekega duhovna v podobi zalega otročiča kaže; rekel je: „Moje oči me lahko goljufajo, sveta vera pa me goljufati ne more“. Svojo mater je tako spoštoval, da brez njenega sveta ni nobene stvarice storil. V nevarni bolezni je storil obljubo, če se ozdravi, da pojde z vojsko kristjanom v sveti deželi na pomoč. Šel je z veliko armado čez morje, ter je v prvem boju premagal Saracene; ko pa je kuga veliko njegovih vojakov pomorila, je bil premagan in vjet. Po storjenem miru s turki je bil spuščen, in je še pet lét ostal na Jutrovem, ter je kristjane podpéral, jih veliko iz sužnjosti rešil, tudi veliko nevernikov spreobrnil. Ko je bila ta čas umerla njegova mati Blanka, ki je namesto njega kraljestvo vladala, je bil prisiljen se verniti na Francosko, kjer je ubogim obilno milošnjo delil, vsak dan do 200 siromakov v svojem dvoru nasitil, bolnišnice, cerkve in samostane zidal, in koristne postave dajal. Svoje telo je s pasom in postom pokoril. Šel je zopet čez morje z vojsko nad turka, pa je tam za kugo umerl 25. vel. serp. 1270. Njegovo truplo je bilo v Pariz preneseno; več čudežev se je zgodilo, zato so ga papež Bonifacij VIII. 27 lét po tem svetnikom prišteli.

Sv. kralj Ljudovik je naj lepši zgled otrokom, kako naj starše spoštujejo, in se njih naukov spominjajo; nam vsim pa izgled žive vere v Kristusovo pričujočnost v presvetem Rešnjem Telesu. —

Sv. Geneziji sprič.; sv. Magin spr.; sv. Monašk. spoz.; sv. Patricija dev.

26. Sreda. Zveličani Krišpin, brat v kapucinskem redu, je bil rojen v Viterbu na Laškem 13. listop. 1668. Njegovi starši so bili revni, pa bogaboječi. Pobožna mati ga je skerbno odredjevala za nebesa, zvesto ga Mariji Devici izročevala. Petletnega dečka pelje mati v cerkev Marije Dev., mu s perstom pokaže njeno podobo, rekoč: „Glej, moj otrok, ta je tudi tvoja mati, časti jo kot svojo kraljico“. Te besede so Krišpinu tako globoko v serce segle, da je posihmal Marijo le svojo mater in kraljico imenoval. Bogoljubna mati ga je tudi učila, naj v vseh potrebah in nevarnostih Marijo na pomoč kliče, rekoč: „O Marija Devica, pridi mi na pomoč!“ Deček je bil dvakrat v smertni nevarnosti, pa obakrat ga je Marija otela, ker jo je na pomeč klical.

Deset lét starega so dali njegovemu stricu čevljarju v poduk. Ob nedeljah je ves dopoldan v cerkvi bival ter z vso pobožnostjo pri mašah stregel. Nekega dne je vidil v kapucinski cerkvi, ko so dva novince preoblačili; zdela sta se mu ko dva angelja, in to ga je tako ginilo, da je sklenil ob svojem času v ta samo stan stopiti, in v njem ko samostanski brat Bogu služiti. Krišpin v samostan sprejet je bil po dostanem noviciatu in storjenih samostanskih obljubah prestavljen v Tolzo, kjer bil kuhar. V kuhinji si pobožni brat napravil altarček na čast Mariji Devici, ga s cveticami kinča, pred njim moli in poje. Njegova pobožnost močno slovi. Ljudje se mu v molitev priporočajo. Neki nevarno bolni gospej položi na njeno prošnjo svetinjico Matere Božje na glavo, in zdajci je ozdravljena. Krišpin je prestavljen v Albano, tudi tam enako Bogu služi. Papež Klemen XI. zvedó pobožnost tega brata, in ko tam mašujejo, mu po sveti maši sami darujejo dve veliki sveči, ter naj ji prižge na svojem altarčku v čast Mariji, in jo prosi, da jim na strani stoji pri vladanji sv. Cerkve. Ko papež zopet mašujejo v cerkvi tega samostana, napade njih strežaja kerč v želodcu, da je mógel iti iz cerkve. Ta bolezen ga je prav pogostoma napadala, zdravniki pa ga niso mógli ozdraviti. Krišpin pelje strežaja k svojemu altarčku, mu dá z njega cvetlico, in ta trenutek je bil tako ozdravljen, da se ga bolezen ni nič več lotila. O smertni uri kliče Krišpin svojo nebeško Mater na

pomoč; prošnja je bila uslišana, in v sladkem miru zaspil 19. maj. 1750. Papež Pij VII. so ga zveličanim prišteli 26. vel. serp. l. 1806.

„Zvolite si pred svojimi starši in prijatli dobrotljivo Mater Marijo za svojo posebno mater in pomočnico“. — Tomaž Kempčan. —

Sv. Zeferin pap. spr.; ss. Irinej in Abundij spr.; sv. Feliks maš. spoz.

27. Četertek. Sv. Jožef Kalasancij, ustanovnik redovnikov pobožnih šol ali pijaristov, je bil v gradu Kalasancu na Španjskem rojen l. 1556; bil je sin plemenitih pobožnih staršev. Njegova bogaboječa mati je zgodaj v njem budila milosérčnost do ubozih, ker je njemu milošnjo v roke dajala, da jo je delil ubogim. Deček Jožef že je rad altarčke narejal in na kakem stolu otrokom pridigoval; da jih je pač več k sebi privabil, jim je tudi darilca delil. Viši šole je študiral v Leridi, kjer je bil svojim sošolcem naj lepši zgled. Neka ženska začne do njega razodevati ljubezen, ko Jožef to začuti, teče berž v cerkev, in obljubi Bogu vedno devštvo. V Valenciji je doveršil bogoslovsko šolo, na visoki šoli v Alkali je bil imenovan dohtar sv. pisma. Jožef goreč dušni pastir podučuje zanemarjeno, nevedno in v pregrehe pogreznjeno ljudstvo v hribih 8 lét. Urgelski škof si ga zvoli vélicnega namestnika; Jožef pa vedno sliši notranji glas, ki mu pravi: „Pojdi v Rim, tam boš našel svoj poklic“. Jožef v Rimu vidi trope zanemarnih otrok, ki se po mestu klatijo, bijejo in kolnejo. V serce se mu smilijo, želi jih podučevati. Fajmošter mu dá v farovžu dve sobi. Že prvi teden je imel 100 šolarjev, ktere je učil brati, pisati, številiti, zlasti pa keršanski nauk. Fajmošter in dva duhovna mu pomagata učiti; duhovna pa se kmalo otrok naveličata, ker mislita, da bota pri odraslih več dobrega storila. Bog mu pošlje družih pomočnikov. Jožef najame hišo, v kateri je s svojimi pomočniki prebival, bilo jih je spervenja 18, šolarjev pa do 900.

Jožef ustanovi nov red, papež ga poterdijo. Udje tega reda so imeli memo navadnih treh obljub uboštvá, vedne čistosti in pokoršine tudi še 4. obljubo, ubožne otroke brez vsega plačila učiti. Ta novi red se hitro razširja po Laškem, Španjskem, Avstrijskem, Pemschem, Ogerskem in Poljskem. Sam je bil viši tega reda. Kolikor bolj se njegov red razširja, toliko bolj satan vse moči napenja, ga počerniti in ob vso veljavo pripraviti. Jožefa, 86letnega starčeka, še celo kot neumneža v ječo vlečejo. Pa kmalo se njegova svetost razodene. Bog mu podeli dar čudežev. Dasiravno mu je bila nadškofija na Španjskem na ponudbo, dasiravno so ga hotli papež kardinala zvoliti, je ponižni Jožef le rajše med otroci ostal, še v svojem 92. l. jih je učil. Svojo blago dušo je izdihnil 25. vel. serp. 1648. Mnogo čudežev se je zgodilo. Sto lét po njegovi smerti so našli njegov jezik in njegovo serce nestrohnjeno.

Zdihljej sv. Jožefa: „Oh koliko otrok se pogubi, ker so brez pravega pastirja, kateri bi zanje skerb imel in jih podučeval!“ —

Sv. Ruf šk. spr.; sv. Evlalija dev. sprič.; sv. Cezarij šk. spoz.

28. Petek. Sv. Avguštin, hiponski škof in cerkveni učenik, je bil rojen 13. listop. 354. l. v Tagasti v Afriki. Bil je sin ajdovskega očeta Patricija in keršanske matere svete Monike, ktera ga je v keršanstvu podučevala, pa ga ni dala kerstiti po napni navdi tistega časa in kraja, ker se je bala, da bi pozneje s kakim smertnim grehom gnade sv. kersta ne oskrnil. Avguštin je bil bistrega uma, je v Kartagi vse svoje sošolce v vednostih presegal, pa je imel nesrečo, da je pohujšljive bukve bral, v slabe tovaršije zahajal, in v

nesramne glediša hodil; zato je bil že v svojem 16. letu v manihejske zmote in v nečiste grehe zabredel, in je v njih do svojega 30. leta globoko tičal. Sveta mati ga opominja, svari in milo prosi; on pa za njo nič ne mara, misli si: to so le materine muhe in sitnosti. Avguštín, učenik govornosti, se podá v Rim, po tem v Milan; njegova sveta mati hití s svojim drugim sinom Navigijem za njim. Po njenih milih prošnjah in britkih solzah, po njeni goreči molitvi in po pridigah sv. Ambroža Avguštín omečen spozná svoje zmote, se odpové nečistemu življenju, in se dá kerstiti v 30. l. svoje starosti. Po smerti svoje sv. matere (glej 4. maj.) se verne v svoj rojstni kraj Tagaste, kjer tri leta na svoji pristavi prijatli v samoti živi, moli, se zatajuje in ubogim milošnjo deli. (Tukaj je bil začetek reda Avguštínovih samotnikov.) Ljudstvo prosi hiponskega škofa Valerija, naj Avguštína posveti mašnika. Avguštín ves v solzah se močno brani, poslednjič se vender vdá. Avguštín mašnik je skoraj vsak dan, včasih še po dvakrat na dan pridigoval, in veliko krivovercev, manihejcev in donatistov spreobrní, da so se vernili v katoliško Cerkev. Staremu škofu Valeriju v pomoč je bil Avguštín za škofa posvečen, po njegovi smerti pa je bil on edini škof v Hiponu. Njegovega višega pastirovanja popisovati tukaj prostor ne dopuša; omenim naj samo to, da je s svojo imenitno zgovernostjo in učenimi spisi krivo vero manihejev, donatistov in pelagijanov skorej do čistega zaterl. Spisal je 232 bukve mnogoterega zapopadka; med njimi so slovite bukve njegovega očitnega „spovedovanja“, v njih namreč pripoveduje vsemu svetu svoje zmote, strasti in notranjo vojsko sam seboj, ter tudi vmes postavlja ginljive molitvice in obudovanja serčne žalosti, da je Boga, njega naj viši lepoto, tako pozno jel ljubiti. Bog mu je bil tudi dar čudežev podelil. Zbolel je, ko so bili Vandali, divje ljudstvo, v Afriko priderli, in so mesta in vasi požigali, ropali in ljudi morili. Sklenil je svoje delavno življenje 28. vel. serp. l. 430, v 76. l. svoje starosti in v 36. l. svojega višega pastirstva. Umerl je ubožen, in ni celo nič zapustil.

Slabe bukve, grešne tovaršije in zanikarne glediša so mnogim mladenčem v pogubo; malo pa je svetih Monik in Ambrožev, kateri bi take zgubljenosti na pravo pot pripeljali. Ne sramuj se pred Božjim namestnikom obtožiti se svojih grehov; glej, sv. Avguštín se jih je pred vsem svetom spovedal! —

Sv. Hermet spr.; sv. Pelagij spr.; sv. Viviljan šk. spoz. .

29. Sabota. Obglavljanje sv. Janeza Kerstnika. Kralj Herod je bil vzel za ženo Herodijado, ženo svojega brata Filipa; sveti Janez pa je kralju to pregreho očital, rekoč: „Ni ti pripušeno imeti žene svojega brata“. Zato ga je Herodijada sovražila, in bi ga bila rada umorila, pa ni mógla. Kralj je sicer Janeza spoštoval, ker je vedil, da je pravičen in svet mož. Varoval ga je in rad poslušal; vender pa, od prešestnice nadražen, ga je ukazal zvezati in v ječo zapreti. Ko je Herod v dan svojega rojstva večerjo napravil knezom, vojvodom in pervakom galilejskim, je Herodijadina hči vpríčo njih tako plesala, da je vsim dopadla. Kralj dekletu priseže, da ji bo dal vse, karkoli ga bo prosila. Plesavka teče k materi, ter jo vpraša, kaj naj bi kralja prosila. Ona pa je rekla: Glavo Janeza Kerstnika. Plesavka je hitro šla k kralju, in ga prosi, naj ji dá v skledi glavo Janeza Kerstnika. Kralj je bil žalosten njene prošnje, zavoljo svoje prisega pa ji ni hotel odreči. Poslal je rabelj na ječo po glavo sv. Janeza; rabelj jo je prinesel v skledi, ter jo je dal dekletu, dekleta pa jo je dalo materi. Kadar so to slišali njegovi učenci, so prišli in vzeli njegovo truplo, in so ga položili v grob. (Mark. 6, 17—29.)

O prežalostno plačilo te plesavke! Bila je Janezova smert. Marsikake druge plesavke plačilo pa je zguba svete čistosti in njena prezgodnja smert. —

Sv. Sabina spr.; sv. Kandida dev. sprič.; sv. Adél šk. spoz.; sv. Sebi kralj; sv. Sabina dev.

Lušarska gora.

(Spisuje Val. Gasperšič.)

Per aver pace.
Dante.

II.

Pri obiskovanju starih kloštrov na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem smo od starih móž čuli, da so ob času hude turške sile in napadov na samostane mnogi, kateri po besedah trapista Rance-ta kakor zvezde razsvetljujejo temni svet, v procesiji s sv. Rešnjim Telesom sovražniku naproti hodili, da bi ga pomirili; ako bi pa ne bilo mogoče, da so tudi smert storili; zakaj kjer je vera, tam ni straha. Tako se je zgodilo pri klostru Zajcu na Štajerskem, čegar menihi niso imeli drugzega pozdravljanja in niso druge besede govorili kakor: memento mori — spomni se, umerl boš. Tako je bilo pri samostanu Osiahu na jezeru enakega imena, naj starejšem na Koroškem, ki je bil ustanovljen od bavarskih benediktinov iz Althötting-a v 10. stoletju. Stoji ne daleč od samostana cerkvice, kjer so menihi pod šimitaro ali turškim mečem padli, in se imenuje Heiligenstadt — sveto mesto, v spomin sv. vere, za katero so umerli. Tudi najnovejši časi nam dajejo lep izgled verske stanovitnosti. L. 1848 je bil mesca rožnika velik upor v Parizu. Sklenili so bili rudeči republikanci ali komunisti kuriz cropati; zapisali so na svoje zastave: bogati ali mertvi (riches ou morts); naredili barikade, zatvore, po celem mestu. Med tem poveljnik Cavaignac (r. Kavenjak) svoje vojake v središče zbira in naklepe izdeluje; 24., 25. in 26. rožnika je bila huda bitva. V ulici: rue Rivoli stoji velika barikada, ktero republikanci hudo branijo.

Nadškof Pariški Dubois se podajo s sv. Rešnjim Telesom v ulico, in stopijo na barikado; toda v trenutku, ko hočejo blagoslov dati, jih zadene kroglica in padejo ko žertva kanibalov. Ali velika ideja, sovražnika z Bogom miru in ljubezni pomiriti in potolažiti, in ako ni mogoče, smert storiti — to je ideja papežev. Zavoljo tega se papež Leon Veliki, zvedivši, da Atila svoje šotore pred Rimom razstavlja, napotijo na čelu slavne procesije s sv. Rešnjim Telesom v rokah in med svetim petjem proti taboru razbojnikov. Trinog Atila, ki straha ni poznal, se tako ustraši, ko papeža od daleč zagleda, da se zgrudi. Vstari knjigi, kakoršne so vero bolj spoštovale nego nove, zavolj tega menda pregovor: stari časi, dobri časi, smo kot mladenec čitali, da je bil Atila zagledal dva kerubina kakor dva žugajoča angeija varha z gorečima mečema ob desni in na levi strani papeža. Hitro toraj svojim četam zapové obsedo Rima zapustiti. Malo časa se po Laškem potika, tiho tiho, kakor bomo prihodnjič od reke Soče govorili, se zgubi v morje večnosti. Božjo šibo so ga imenovali, in Božji „žlak“ (mertvud), kakor v domovini pravimo, ga je zadel. Tako se je spolnilo prerokovanje pušavnika na Francoskem ali v Galiji, kadar je Atila skoz tisto deželo rogovilil, ki je rekel: Ti si Atila ali Božja šiba, s katero je Bog svet strahoval; ali ta šiba se bode zadnjič proti tebi obernila in te strahovala, da bo svet mir imel — per aver pace.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Šent-Vida nad Ljubljano. (Cerkev sv. Roka v Dravljah. Procesija 16. avgusta 1646. Zidano znamenje ob veliki cesti $\frac{1}{16}$ milj nad Ljubljano.) Sloveči zgodovinar, naš spoštovani rojak g. Anton Jelovšek, mi je po gotovih virih popisal začetek cerkve sv. Roka v Dravljah in k njej štetega zidanega znamenja ob veliki cesti, kake pol milje, ali kakor je v starih spisih rečeno, $\frac{1}{16}$ milj nad Ljubljano proti Šent Vidu. Nekaj naznanil pa imamo tudi iz št.-viških farnih zapisnikov nekdanjega kurata Jern. Zupanca. Zgodovina skupaj je ta-le: Proti koncu leta 1644 je po več krajih na Kranjskem kuga morila, in posebno v Šent-vidski fari tri cele mesce razsajala, in med tem časom v štirinajstih dneh čez sto ljudi samo v Dravljah pobrala. Takrat je korar gosp. Marka Dolinar Ljubljance nagovarjal, naj bi rado voljne darove zbirali, da bodo sv. Roku na čast v Dravljah cerkev zidali. Precej po storjeni obljubi je kuga nehala. *) V kratkem se je veliko nabralo, in Draveljem je bilo dovoljeno cerkev zidati zunaj vasi na zemljišu, ki je bilo lastina ljubljanskih gosp. korarjev in so jim ga brezplačno prepustili. Delo se je pričelo že leta 1644.

Na kamniti v cerkev vzdani ploši se je bral napis:

Divo Rocho

ad depellendos Epidemiae morbos
a Deo

Delegato patrono:

Quod non solum facto ad ejus honorem voto
hic in Dravle aerigendi templum

Anno MDCXLIV ibidem grassantem pestem
sedaverit, extinxerit, compresseritq.;
sed etiam

Universam provinciam Ducatus Carnioliae
a peste

In Styria, Carinthia, Croatia et Goritia
usque ad confinia in tertium annum
grassante, depopulante

Exemerit, salvaverit, servaverit

In coelesti potentiae et humanae spei
mensuram et argumentum

Nec non serae posteritatis recommendationem
Aemonensis civitas

Patrono suo exhibet

Anno Aere christianae MDCLXXXII qui
est Aemonae Conditae MMDXXXIV.

Od takrat je slednje leto 16. avgusta stolni prošt, spremljan od visokočast. g. korarjev, mestnih duhovnov in mnihov, vodil procesijo iz stolne cerkve proti sv. Roku in sicer peš do pila pri samostanu bosonogih mnihov, to je, do današnje mestne bolnišnice. Od tod so se peljali, ali pa peš šli in se sošli pri zidanem znamenju ob veliki cesti, $\frac{1}{16}$ milj nad Ljubljano, in dalje so zopet šli v procesiji proti cerkvi. V cerkvi je bila velika sv. maša s pridigo. Potem se je procesija v enakem redu nazaj v mesto vernila. Vdeleževalo se je procesije ne le priprosto ljudstvo, ampak tudi deželno glavarstvo, bogato meščanstvo, vradništvo, rokodelstvo in mnogoverstne bratovšine s svojimi banderi ali zastavami, — vdeleževalo se je častivcev sv. Roka na tisuče. Obhajali so té procesije do časov cesarja Jožefa II.

O časih Valvazorja so imeli enako zahvalno procesijo 4. julija l. 1683, da je ljubi Bog Kranjsko obvaroval kuge, ki je cele tri leta razsajala po sosednjem

Štajerskem, Koroškem, Hervaškem in Goriškem. Izšla je iz stolne cerkve sv. Nikolaja in pri sv. Roku je imel v pontifikalni obleki sv. mašo prošt p. n. g. Oktavijan Buccellini grof Reichenberški. Nazaj v stolno cerkev se vernivši so slovesno peli zahvaljeno pesem. Leta 1730 so cerkev prezidali, kakoršna še zdaj stoji.

Omenjene procesije so prejenjale; vender sv. Roka v Dravljah vedno častimo, kakor posebnega varha zoper kužne bolezni. Skazal se nam je pa tudi letos ko tacega, ker silne kozé so po naši fari ponehavale, ko je v zupanji na njegovo priprošnjo pri Bogu cela fara romala iz farne cerkve sv. Vida v procesiji do Dravelske podružnice in smo tam službo Božjo opravili.

Vsako leto je cerkvena slovesnost že 15. avgusta popoldne s pridigo in litanijami, 16. pa več ss. maš, med njimi dve peti s pridigama in popoldne litanije. Častivcev sv. Roka pride na tisuče. Tudi imajo Ljubljance še zmeraj navado k sv. Roku z mašami priti vsako leto v ponedeljek pred sv. Jakopom.

Pridni Draveljci mnogo darujejo, da se cerkev ne le ohrani, temuč vedno lepša, in ves zadovoljen z njeno lepoto je slednji iz nje šel, kdor koli jo je bil obiskal letos 15. ali 16. avgusta. —

Tudi zidanega znamenja nismo pozabili. Zob časa je grudil nad njim; nespametno hlepenje po kakem zakopanem zakladu ga je podkopavalo, in hiralo je, da smo se opravevali: ali ga hočemo podreta in odstraniti, ali se prenovljenja lotiti?

Da bi ga odstranili, se nam je milo delalo zavoljo blazega namena predobrotnih Ljubljanskih prednamcev, ki so ga po spredej opisanem dogodku pred ko ne sami postavili; bali smo se pa tudi, in sicer ravno onih, ki večidel nič ne pripomorejo, ali se še celo zaničljivo posmehujejo tistim, ki kaki sold za olepšavo cerkvenih spominkov darujejo. Bali smo se jih, pravim, da bi nam v nemarnosti in zanikarnosti ne očitali, češ, kako malo imamo spoštovanja do lepih spominkov, ne misleči pri nespametnem očitaniu, da stavbe naj bi popravljal tisti, ki jih je dal staviti, ali naj bi denar založil, da se imajo s čim popravljati in ohraniti.

Zidanja in popravljanja se lotiti nas je bilo pa strah, ker kaj poveršnega delati nimamo navade. Ali nam bo pa tudi sedaj, kakor l. 1646, kaki blagi Ljubljane kaj pripomogel — kdo vé? in živo smo se spominjali, koliko nas je lansko leto stalo prenovljenje pokopališa. Ali misel sprožena je času in dostojnosti primerno že izveršena. Ni še delo čisto doveršeno, očitno pa je, da stalo bode vse skupaj gotovo 500 gl. Znamnje stoji v bizantinskem zlogu štirivogelnato in imelo bo v štirih dolbinah (nišah) podobe svetnikov, ki so v cerkvi sv. Roka na velikem altarju. Po $4\frac{1}{2}$ čevlja so visoke, od našega slovečega kiparja g. Mateja Tomca iz Moravskega kamna vsekane. Na strani proti cesti je podoba sv. Roka s podpisom:

Bolezni neznane

In dušne vse rane

Odverne naj nam mili Bog

Na prošnjo tvojo, sveti Rok!

Na strani proti Ljubljani podoba sv. Boštjana z latinskim napisom:

Loco vet. dillap. a Ven. Cap. Cathed. et civ. Lab. in hon. B. Rochi C. a. D. 1645 positi 1874 renovatum a ven. Cap. Cath. et vicin Dravljje.

Na strani proti št.-Vidu podoba Marije čist. spočetja z napisom:

Lepa vsa si — v vsakem časi

Brez naj manjš'ga madeža!

Na strani proti cerkvi bo podoba sv. Gregorija.

Na verhu bo kinčala znamenje podoba Angelja, kakor stoji v Rimu na Angeljski terdnjavi, ki goreč meč

*) Znano je, da je nekdanje čase večkrat razsajala kuga; l. 1006 je menda v sami Ljubljani za kugo umerlo 12,000 ljudi.

vtika v nožnico, in nas spominja, da na priserčno molitev o času sv. Gregorija je kuga v Rimu potihnila, ko so angelja verhi Angelske terdnjave v tej podobi ugledali.

Mislím, da zgotovljeno delo bode všeč vsakemu zvedencu, in da bodo tudi naši potomci sv. Roka čistili, mu v čast postavljeni spominek ohranili in lepšali. Bog daj le, da dobi cerkev vselej cerkvena ključarja takega duha, kakoršnega sta sedanja moža Gregor Babnik Erženov in Anton Kovač Bazljev. Ona sta premnogo dela pri napravljani prevzela brezplačno, delavce sta sama izplačevala s to blago pogojo, da se jima bojo obilni stroški polagoma povračevali, kakor namreč bodo dobrotniki in častivci sv. Roka z milimi darovi pomagali.

Kako opravičeno da je veliko zaupanje bližnjih Ljubljancev, domačih ljudi in tudi drugih vernikov v pomoč sv. Roka, to je vsakemu znano, kdor je bral ali slišal življenje tega častitega služabnika Božjega. (Gl. n. pr. „Dan.“ 16. t. m.) Tukaj naj postavimo v poterjenje tega le samo nekoliko beséd. Ime Rok (Rochus) pomeni „povišani“ ali slavni, zavolj imenitnega rodu; še bolj se je s svojim prav posebno Bogu udanim življenjem vrednega storil tega lepega imena.

Skoz več lét je sv. Rok neštevilnim nadložnim in bolnikom pomagal v kugi in nar. strašnejših boleznih z nepopisljivo ljubeznijo in poterpežljivostjo, z natornim in čeznatornimi pripomočki. Na zadnje pa sam dobi prehudo in neznano bolezen, in ni ga človeka, ki bi se ga usmilil in mu postregel. Tako so ga terle bolečine, da je večkrat na glas se zjokal. Da bi ne bil komu nadležen s svojo boleznijo, se je umaknil v neki kot mesta, da tam zapušen terpi in umerje. Neusmiljeni ljudje, ki jim je toliko dobrega storil, pa so se bali nalezljivosti in primorali so ga mesto čisto zapustiti. V bližnji log se je z veliko težo premikal, tam v zapušeni koči se je do smerti dognan ulegel na kupec stelje. Tako svet plačuje. Sv. Rok pa je bil ravno s to poskušnjo popolnoma poterjen, ne trenutek ga ni zapustila vdánost v voljo Božjo, in pri nezmérnih bolečinah je ohranil jasen obraz in pohlevni mir v vsem svojem bitji. Bog ga ni zapustil. Ozdravel je, se podal v mesto Piačenco, kjer je še zmiraj kuga razsajala; tam je šel po ulicah in čez hiše, v katerih so bili kužni in čez bolnišnico je križ naredil, in vsi za kugo bolni so bili zdravi.

Prišla je še nova poskušnja. Bil je po nedolžno v ječo veržen in skoz pét lét zapert, tam je zbolel in na smertni postelji je prejel od Boga poročstvo za posebno pomoč ljudem v kužni bolezni, in umerl je po tolikem terpljenji, star še le 32 lét. Ta pomoč sv. Roka se je velikrat prav očitno skazovala v neznanih boleznih, od tod je toliko zaupanje v njegove prošnje pri Bogu. Zato je tudi očitno in razvidno, zakaj da je Ljubljancem in drugim tako priljubljena cerkev sv. Roka v Dravljah.

Podgradom. Kedar sovražnik sv. resnice z gerdo lažjo in z veliko hudobijo sv. katoliško Cerkev črni in v svoji preklicani splepoti, v kateri bi rad Boga uničil, sam sebe pa po Božje čistil, vso nesnago na svojo lastno mater meče; — kedar bi si človek mislil, da pekel na vse vrata odpre, se mili Bog posluži mnogoterih, na videz prav majhnih pripomočkov, s katerimi svoje dobre otroke poterjuje in poživlja, zapeljane in oslepljene pa vabi in kliče, da v sv. veri vterjeni ne omagajo, ampak mu toliko svetejšje služijo, pa tudi nasprotnikov ne sovražijo, ampak jih le milujejo, ter za nje Boga prosijo. Kdo pa ne vé, kako se nasprotniki vsega npravnega življenja, zaslepljeni neverniki današnjega toliko zburjenega časa begajo in penijo zoper sv. resnice, zoper sveto Cerkev in njene zveste služabnike, da bi tudi drugim vzeli naj dražji zaklad sv. vere, kterega so sami že napravili. V

tacih nevihtah nam je zares treba novega orožja, nove pomoči. — Kakor odbrani, izvoljeni čuvaji v Sionu, dušni pastirji ne smejo dremati, ne rok križem deržati. Sila nasprotna je velika, je huda, toraj moramo poprijeti za orožje novo in gotovo, da oslabimo, premagamo, in ako moč pridobimo nasprotnike vsega dobrega. To novo in gotovo orožje zoper oterpnjenost, zoper toliko mlačnost in soper hinavske zvijačnosti tega časa so pa sv. misijoni. Dognano je, da noben dušni pastir sebi izročenim dušam ni v stanu kaj boljšega, kaj koristnejšega zlasti v tako nevarnih časih nakloniti, kakor on, ki napravi sv. misijon svoji fari. Odveč bi bilo popisovati dobrote in milosti sv. misijona. Kdor ne verjame naj sam skusi. Zvijača današnjih nevernikov to dobro vé, zato ima pa prav satansko piko na sv. misijone. Čudni so ti kričavci lažnjive prostosti, ki vedno vpijejo: prostost, pa bi radi vse v peklenške verige vkovali, kar ne vpije in ne trobi v njih kozji rog. V prosti Ameriki povsod z veliko častjo in z radostjo kličejo in sprejemajo gg. misijonarje. Imenitni misijonar o. Veninger — Slovenec (pa že ni prav!) se je namenil obhajati sv. misijon v Vakoniji; 50 jezdicev mu je šlo naproti do meje in s križi in banderi so ga pripeljali v cerkev sv. Jožefa. — Pri nas v prosti Avstriji, kali? — bo pa terda za te sv. vaje. Zato blagor tistim krajem, kjer so sv. misijon že obhajali!

Da bi častivci sv. misijona njegovo korist si še bolj prisvojili, in na nauke sv. misijona večkrat in od več strani se spominjali, sem pred nekterimi leti spisal „Misijonski spomin“. In s tem sem gotovo vstregel vsim poštenim Slovencem, ker je bilo treba v kratkem času že vdruči bukve natisniti.

Naj lepši, naj boljši spomin sv. misijona v vsaki fari je pa: „Misijonski križ“. — „Misijonski križ“, kterega so gg. misijonarji s toliko slovesnostjo postavili — „misijonski križ“, pred kterim je cela fara slovesno obljubo zvestobe storila, — „misijonski križ“, kterega vsi dobri farmani toliko radi obiskujejo in častijo, ter se tako mnogo odpustkov vdeležijo — ta „misijonski križ“ ima nekaj posebnega, nekaj nebeškega v sebi. Marsikod pobožni zdihujejo, da še nimajo te svetinje pri svoji farni cerkvi, in kjer je nimajo, jo bodo v sedanjih časih le težko dobili.

Ker nam dosedaj vendar še nobena postava ni prepovedala moliti, akoravno današnji lučnjaki kaj težko slišijo od molitve, ter bi radi vso npravnost zaterli, zato sem zložil zopet nove molitvene bukvice, v katerih se bote pobožni rojaki še bolj opominjali tako preblaženega časa sv. misijona. Ker je po vsakem misijonu postavljen misijonski križ, imenujem te nove bukvice „Misijonski križ“. Kaj te nove bukvice v sebi imajo, naj se vsak sam prepriča. Upam pa, ker pobožni Slovenci toliko radi segate po molitvenih bukvicah, kar je naj lepši čast nam vsim, da bodo tudi te male bukvice dobro došle. Bog daj le svoj mogočni blagoslov, in sovražnik nam ne more škodovati. „Primate za Božje orožje, da se zmorete braniti ob hudem dnevu, in v vsih rečeh popolni obstati!“ K semu naj pomaga „Misijonski križ“!

Iz Vojnika, 16. avg. (Zadnji trenutki preč. gosp. Rozmana.) Morebiti vstrežem „Daničinim“ bralcem, če nekoliko popišem nesrečno smert preč. gosp. Rozmana, častnega korarja in nadžupnika v Konjicah. Ranjki se je rad sam — brez hlapca — vozil. Tako se pelje tudi sam 12. avg. zjutraj svojega šolskega tovarša g. Hašnika v št. Jurju obiskat. Že skozi konjiški terg mu konj nagaja, in ko se pelje skozi Vojnik — 3 ure hoda od Konjic — se čudijo ljudje nevkretnemu vozniku, ki voz zdaj na eno, zdaj zopet na drugo stran ceste suče. Pri vojniškem pokopališču hoče kreniti proti farovžu, da bi

gosp. župnika vzel seboj, kakor je prej nameraval; toda kmalo požene zopet po cesti naprej. Še za kakšna 2 streljaja se ziblje voz sem ter tje, kar trešči oje v drevo zraven ceste ter se prelomi. Tu se konj zaplete med vajeti in vervi ter toliko bolj dirja, ker ga zlomljeno oje vedno tolče po nogah. Da bi se nevarnosti otél, skoči g. kanonik z voza, pa tako nesrečno prileti na glavo, da kakor mertev na mestu obleži. Bilo je ob 9 zjutraj. Konj vleče voz še nekoliko časa naprej — zdajci se voz preverže — konj pa sam preko polje še dalje beži. Ko bi bil ranjki v vozu ostal, bi se mu najberže ne bilo nič hudega pripetilo.

Nesreča se nanagloma razvé; vojniški kaplan g. Ž. reče nesrečnega gospoda v bližnjo hišo Vrataričevo prenesti, ki si je bil svést, da mu bodo tam naj lepše postregli. In zares, prava usmiljena sestra je bila ranjemu gospodu Vrataričeva žena Liza. Bog poverni! Tudi sosedge so pomagali z vsemi močmi. Med tem pride domači zdravnik, ki pa razsodi, da so se morali možgani hudo pretresti — in da menda tako zlo poškodovani več vstal ne bo. Iz Celja pokličejo dr. Krušiča, ki enako sodi. Domači g. župnik bi bili svojega prijatelja Rozmana kaj radi v farovž prenesti dali, pa zdravnika odsvetujeta. Bolniku prihaja vedno huje, zavednost se noče poverniti; denejo ga v sv. olje in opoldne zadnjikrat dihnejo. O 1.1 prideta 2 gospoda iz Konjic, kamor smo bili naglo berzjavili, ki sta pa svojega ljubljence našla že mertvega. Do 6 zvečer dobimo trugo iz Celja, vojniški teržani nesejo gospoda do kraj terga, potem ga položijo na voz. Gg. kaplan Ž. in konjiški vikar spremljata truplo do Konjic, kjer je v veliki žalosti čakalo obilno število ljudstva svojega dragega pastirja. Konje izprežejo in ljudje med groznim jokom voz s trugo vlečejo do farovža. Terg je bil ves razsvitljen.

K pogrebu v petek — 14. avgusta — se je bilo zbralo 53 duhovnikov. Bog daj ranjeku večni mir!

Z Gorenjskega. V nekem farovžu je bil pogovor zastran orglavske šole. Pri tem je nek moder in previden župnik praktično misel in željo izrekel, da naj bi se mladenčji, kateri bi se orglanja in mežnarjenja učili, zraven tega tudi kterege tacega rokodelstva vadili, kakoršno se s to dvojno službo lahko strinja, n. pr. mizarije, šivarije, zlatarije, ali kaj enacega. To pa zato: 1) ker bo mladenčjem zraven tega, da se bodo orgljanja in mežnarjenja učili, vendar čez dan gotovo še nekaj časa ali ur ostajalo, ktere naj bi porabili in v to obrnili, da bi se v tistih prestih urah kakega drugega dela ali primernega rokodelstva vadili. Tako bi se celi dan prav in dobro porabil mladenčjem samim v obilniš prid. In 2) zato, da bodo potlej, ko bodo kje orglavsko in mežnarsko službo prevzeli, s kakim drugim delom ali rokodelstvom še posebej kak zaslužek imeli, ter ložj pošteno se preživili; ker je gotovo, da bi s samo orglavsko in mežnarsko službo malo kje izhajati mogli. Ravno tisti gospod je omenil in svetoval, naj bi se v Ljubljani tisti poštteni rokodelski pomočniki, ki so v kat. rokod. družbi, poprašali, če bi se morebiti tudi zmed njih kateri hotli zraven svojega rokodelstva tudi orglanja in mežnarjenja učiti, da bi potlej kam v ktero faro kot mežnarji in organisti v službo prišli, zraven tega pa se tudi svojega rokodelstva deržali in s tem še posebej zaslužek imeli; saj dobrih rokodelcev po kmetih sem ter tje prav zlo manjka.

Dobre misli je tudi nekdo v „Slovenca“ št. 93 sprožil, med drugimi to-le: „Šola naj bo na deželi kje, ne v Ljubljani“, iz. več ondi naštetih tehtnih vzrokov. Za Gorenjsko stan, se vé da, bi bilo nar bolj pripravno Velesovo, Kranj, Loka ali pa Radoljca.

Iz Primorja. Kadar od naše strani dojde kako pojasnilo, bodi si v eni ali drugi stvari, moraš si svest biti,

da nasprotna stranka ali to ošabno prezira, ali pa besno napada. Da bi se kdo ustrašil teh širokoustnežev! Napredek, omika! V čem pa je napredek, ako ne v vsestranskem pojasnovanju kake reči? V čem omika, ako ne v priznanji in posvečevanju dobrega, lepega, koristnega, in v grajanji odvrečanju tega, kar ni dobro, lepo, koristno? Bog varuj pa, da se prederzne „klerikalec“ očitati „liberalcu“ kakšno napako ali v spisih ali v govorih! Ondi je precej nazadnjaški „kutar“. S tem primkom je počastil „Sl. Narod“ dopisnika iz Primorja, ki je „sicer izverstno“ knjigo dr. Vošnjaka „kletarstvo“ v nekem oziru grajal. Svetoval bi „Narodu“, da naj tešče bere, kar je učenj Anglež Palgrave *) pisal o „Mohamedu in vinu“, in je nekako to-le:

Orientalški kristjani imajo neko izmišljeno pravljico, da se je Mohamed večkrat upijanil, in da je v tem stanu ubil svojega učitelja, nestorijanskega mniha Bohejra. (V zgodovini je ta mnihi znan pod imenom Sergij.) Ko se je Mohamed streznil, mu je bilo silno žal, da je to storil in torej je dal prepoved, da nobeden njegovih priveržencev ne sme nikoli vina piti. — Drugi pravijo, da je Mohamed zato prepovedal vina piti, ker je sprevdil, da po nezmernem zavživanji vina bi nastali prepiri, pretepi, pobojsstva, umori.

Ne more se pa reči, da bi pijančevanje bilo v navadi pri Arabih pred Mohamedom, kakor ne dandanes ni znano v onih krajih, kjer te prepovedi ne poznajo ali za njo ne marajo. — Tudi ne more se še manj priterditi odgovoru nekega mladoturškega diplomata na vprašanje: Zakaj je Mohamed vino piti prepovedal? — „Zato da bi ga raji pili, ker raje po tem segamo, kar nam je zabranjeno („nitimur in vetitum, cupimusque negata“). — Vsi ti vzroki prepovedi Mohamedove niso merodajni in zadostni. Pravi nagibi čudne prepovedi morejo se globokeje iskati. Meržnja (antipatija) do keršanstva, in želja mohamedane in kristjane vedno bolj in stanovitno razcepiti, ta je pravi izvir Mohamedove prepovedi, da ne smejo vina piti. Vtemeljitelj keršanske vere pa ni le vina dopustil, nego povzdignil ga je v posebno čast in odločil za naj svetejši daritev.

Vino je pa zraven verskega in mističnega pomena tudi silno važno v družbinskem ali socialnem življenju; prijateljstvo, veselje, domače in javne zadeve, celó politika, so mnogokrat v zvezi z vinom; zato se je od onih, ki imajo „evangeljske bukve“, t. j. kristjanov, od nekedaj rabilo in visoko cenilo. Mohamed je to vidil, njegova bistrumnost mu je pravila, da kristjani so mnogo nevarnejši in stanovitnejši nasprotniki njegovi, nego judje in perzijani; zato pa, ker ni bilo pametno s početka njih veliko število prezirati ali vspešno jih preganjati, je mislil, kako bi svoje priveržence ohranil v vednem nasprotovanju (antagonizmu) proti kristjanom. Ako je torej pijačo, ki je kristjanom sveta, še več, skoraj znamenje keršanstva, imenoval „nečisto, ostudno, in „delo hudičovo“, ni s tem drugega nameraval, kakor svojim priveržencem (muslemom) očitno, nedvomično, stalno nasprotno znamenje dati, po katerem je mošéja prišla v isto nasprotje s Cerkvijo, kakor hárem s keršansko družino.

Mohamedanska politika, kakoršna je v „koranu“ in v sodremerih sporočilih, je še marsikaj v nasprotje postavila proti keršanstvu. Tako n. p. merjenje od kiparije in slikarije, ktera poslednja je v vedni družbi s keršanstvom. — Prepoved zvonov, a k tej prepovedi je gotovo manj poroda dala bojazen, da ne bi se po zvonjenju angelji budili, kar mohamedanci mislijo, nego zato

*) William Gifford Palgrave: Reise in Arabien 1863. I. cap. IX.

ker ta način vabljenja k molitvi je bil ta čas že naveden po keršanskem svetu. — Nadalje barbarsko merjenje Mohamedovo do muzike; po njegovem mnenju naj hujše umetnosti, po kateri hudič ljudi moti. — Enaka je prepoved, da ne smé se moliti v prvih dveh ali treh urah po solčnem izhodu, to je med izhodom in tako znano „dhoah“, in ravno tako ne med zvečerjo dobo „aar“ in med solčnim zahodom; te prepovedi ni dal Mohamed zaradi strahu, da ne bi hudič molitve na svoje roge vjel in nabil, kakor pravijo navadno mohamedani, temuč iz golega nasprotovanja proti keršanstvu, ker v oni dobi dneva so se orientalski kristjani shajali k očitni službi Božji, zjutra k sv. maši, a popoldne k večernicam.

Posredoma se kaže to nasprotovanje tudi z nemarnostjo v trgovstvu, posebno gledé mornarstva, ki se že v koranu ne odobruje, a še bolj odločno pozneje, kajti avtentičen je izrek hedjaškega velbljudarja: „min nezal ale el bahra marratejn fa kad kefer“ — „kdor gre (je šel) dvakrat na morje, je nejevernik“ Tergovstvo, z malo izjemo, je cvetelo s keršanstvom, a propalo z mohamedanstvom, in tista vera, ki je vzela svojega prvega namestniškega vidnega poglavarja iz ribškega čolna, je veliko pripomogla, da se je morje napolnilo z neštevilnimi ladijami, proti katerim je imel Mohamed instinktivno merjenje.

Z eno besedo: Mohamed je hotel svoje priveržence v popolno nasprotje postaviti proti kristjanom, kar se mu je, škoda res, popolnoma posrečilo, kajti v tisoč letih se niste te dve veri, katerih znamenja naravno antipatijo (nasprotje) izjavljajo, niti za dlako približali. —

Tako je ravnal Mohamed, čudni „prerok“, ki je svoje nakane po mnogoterih sredstvih pogumno izpeljeval; ali ne vidimo nekaj tem podobnih namér in sredstev pri dandanašnjih — liberalcih? —

Iz Povirja, 12. avgusta. Redka slovesnost, ktera v prihodnje, kakor se kaže, bode vedno redkeja, se je obhajala 9. t. m. enajsto pobinkoštno nedeljo v Povirji na Krasu. V farni cerkvi sv. Petra, ktera je po neutrudljivi marljivosti m. č. g. župnika Fr. Čebularja ozaljšana, kakor malo ktera ali pa nobena na Krasu (kar ga je pod teržaško škofijo), je obhajal četertoletnik bogoslovec g. Jakob Sila svojo prvo daritev sv. maše. Dasiravno vreme ni bilo jako vgodno, kajti dopoldne je deževalo, vendar se je sošlo iz sosednjih fará in kaplanij mnogo ljudstva. Znamenito je bilo pri tej novi maši, da je ujec primicijantov, preč. g. Miha Švab, stolne cerkve v Terstu kanonik (školastik), bil arhidijakon, in da je brat novomašnikov Matija, sedaj župnik v Rodiku, mu pridigal. Obá brata sta ubozega kmeta sina, in da bi njun ujec njima ne bil pomagal, nikdar ne bi bila duhovnika. Zato je v govoru bilo primerno omenjeno v pohvalo prečastitega g. kanonika to, kar pravi sv. Vincenc Pavljan: „Nar boljše dobro delo stori, kdor mladenču v duhovski stan pomaga“. Zraven 14 duhovnov je počastil to slovesnost tudi g. vitez dr. Lozar, nekdanji primicijantov gimnazijalni vodja, sedaj teržaški poslanec in nadzornik ljudskih šol. Med goste se je razdelil tudi sledeči sonet:

Oj kraške stene, davno osivele!
Kaj gledate z višave ponosito
Na množice, ki danes osobito
Z okolic sem pobožne so privrele?
„Preblago radost, glej! smo doživele
Vedreče lice nam vse perhlo, spito,
Obhajati ker vidimo očito
Slovesnost, ki jo živo smo želele.
Med nami cvetka zlahtna je skalila,
Duhtečo k nebu dviga zlatno čašo:

Presveti dar daruje Jakob Sila

Pojé slovesno prvo sveto mašo.

Zdravica serčna vsa veselja vneta

Doní mu: Bog Te živi mnoga leta!“

Omenjeno bodi še, da je moral primicijant koj po doveršeni sedmi šoli tudi za osmo šolo izpit napraviti, da je vstopil v bogoslovje, da ni bil k vojakom vzét. Ako bi v osmi šoli bil za vojaka poterjen, ne bi mogel biti mašnik posvečen, tako pa, ker je bil klican v prvem letu bogoslovja, je sicer tudi vpisan za vojaka, pa le kakor soldaški kaplan, ki bi moral ob času vojske svojo službo opravljati, ako bi potreba bilo.

Razgled po svetu.

Nemško. V časnik „Amerika“ se piše z renskih okrajin, da v tej slavni Bizmarkovi Nemčiji se vohunstvo zméraj bolj razširja. Samo v 14 dnéh je bilo narmanj 10 katoliških mašnikov zapravljenih, da so se v pridigi pregrešili zoper zloglasni „kancel-paragraf“. Toživci so „omikavci“ in liberalni buteži, ki se ne pečajo za velikonočno spoved in Obhajilo, in sploh zgubljeni ljudje, ki so vso vero zapravili. Večina zatoženih je bila sicer nedolžnih spoznana, vendar pa nekatere tudi obsodijo.

Katoliško vseučilišče se bo ustanovilo v Lille-u na severnem Francoskem. Potrebni milijoni za zidanje poslopja in za potrebne bukvarnice, muzeje in laboratorije so že dovoljeni. Po francoski šegi bo imelo te-le oddelke: bogoslovje, pravoslovje, zdravilstvo, modroslovje, jezikoslovje, krasoslovje in naravoslovje. Prvo djanje tega vseučilišča je bilo djanje za povelicanje lepih umetnij. Slovesno kronanje stare slavne milostne podobe „Notre Dame de la Treille“ se je kaj praznično obhajalo. Sv. Oče so kroni za Mater Božjo in za Jezuščka podarili in blagoslovili; žena predsednika Mac-Mahona je poslala kraljevi plašč. Vseučilišne komisije so razpisale visoke darove, zlate in sreberne svetinje, za naj boljši tri pesmi v čast Marije Device „de la Treille“. Z začetkom tega šolskega leta se imajo že pričeti naj imenitnejše razlaganja. Tako je Francija veliko pred doseglja, po čemur katoliška Nemčija že tako dolgo zdihuje.

Listek za raznotero robo in blago.

Iz Ljubljane. V predmestu Ternovem so bili Ternovci 20. t. m. svojemu vse skozi spoštovanemu gosp. fajmoštru Fr. Karun-u iz lastnega nagiba napravili prav priserčno veselico. Ta dan namreč je bilo ravno 25 lét, kar, so bili prečast. gospod kakor duhovni pomočnik prišli v ternovsko duhovnijo. Oskerbeli so toraj pošteni farmani za 25letnico prav slovesno sv. mašo, povabili so k slovesnosti duhovne domače sine, in po sv. maši je prišla vsa fara v mestu in zunaj mesta po svojih odborih in po raznih starostih svojemu ljubljenu duhu. pastirju srečo vošit. Vse živo je bilo v duhovski hiši, veselje veliko, otroci in vsi drugi dobre volje. Že v sredo večer so na prizadevo g. Žagarja in gg. ključarjev čitalniški pevci peli lepo večernico. Prihodnjič bolj na tanko o tej posebni slovesnosti.

Deželni zbori se snidejo 15. kimovca, isterski in goriški pa že 19. avgusta.

Preč. gosp. misijonar Pirc so že v drugič dali na tisniti „Nekatere pesmi“, ker so prve v naglici bili raz-

dali. Pomnožene so s podučno „pesmico od dobre ovčice“. — Ko so jih v prvo razdali, so zdaj pa na prodaj po 10 kr. pri g. Gerberji, in lepo storé, ako zdaj pomnožene pri Gerberji tisti kupijo, kateri so jih poprej zastoj dobili, ker stroški za natis precej vzamejo.

Cesarjev rojstni dan se je obhajal po cerkveno v stoljni cerkvi s slovesno sv. mašo mil. škofa v pričujočnosti vojašine in c. kr. vradnij vsih redov.

Sv. birmo bodo delili premil. knez in škof ljubljanski: v Postojnski dekaniji mesca kimovca (septembra): 1. sept. v Postojni, 2. v Senožečah, 3. v Vremah, 4. v Hreznovicah, 5. v Slavini; — v Ternovski dekaniji: 6. sept. v Knežaku, 7. v Ternovem, 8. v Košani; v Cerkniški dekaniji: 9. sept. v Cerknici, 10. v Starem tergu, 11. na Blokah, 12. v Planini.

V Rim so popotovali pretekli ponedeljek gg. Alojz. prefekt Jan. Gnjezda, katehet gimnaz. Tom. Zupan, in prof. Pleteršnik. Pervemu smo izročili darove za sv. Očeta, ki so jih verli rojaki po „Danici“ darovali Piju IX, namreč v zlatu: 101½ napol. ali čez 2000 frankov.

Volitev poslanca za Ljubljano je društvo „Slovenija“ prepustilo narodnim volilecem, kateri se bodo 22. t. m. zbrali in o tem posvetovali.

Lahko napravo za namakanje travnikov je iznašel čast. gosp. Simen Kosmač, administrator na „Sveti gori“ (pošta Sava—Südbahn) in ima za njo predpravo. Travniki s takim močilnikom daje 20—50 cent. več sena na leto. Stane 8—14 gld., in do tega gospoda se obernje, kdor jo želi.

Iz Vodice. Naša farna cerkev je bila po noči od torka do srede 19. avgusta okradena. Vzel je tat dva kelha s sreberno kupo, dve pateni, en nov ročni svečnik, eno mašno srajco in okoli 15 humeralov. Ni čuda: toliko rokovnjačev, postopačev in ciganov ni bilo kmali v naši okolici viditi, kakor letos.

Iz št. Ruperta, 18. avg. — Ljuba Danica! Povej svojim pridnim katol. bralcem veselje naše fare, naj se tudi z nami veselé in Boga časté. Pretečeno nedeljo nam je poštni voz pripeljal blago, oddano na Dunaji — pošiljavec je Brix-Anders, c. k. dvorni-srebrar. — Blagó je: monštranca sreberna v ognji pozlačena, gotiška, teža ji je 126¹³/₁₆ lotov in cena 750 gl. (sedem sto petdeset). Kdo jo je pa pri srebrarji na Dunaji naročil? Bog vé, in pa tisti, ki jo je daroval. Došla nam je kakor „darilo“ za farno gotiško cerkev sv. Ruperta, imé dobrotnikovo nam je prikrito ostalo; plačal je celo še poštnino. Veselje toliko večji je farmane prešinilo, ker je bil dar popolnoma nepričakovan, kakor da bi iz „nebes“ prišel. Farmani s pastirji vred dobrotniku prehvaležni zakličejo: „Tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo povernil“. (Mat 6, 4.) Duhovni bratje so z le-tim gostoljubno povabljeni: Pridite in pogledjte, če ste jih že mnogo taci monštranice vidili? — Kaj, ko bi bila „unicum“, edina? — A. K.

Olomuški vikši škof je daroval vse svoje privatno premoženje za podporo svojega duhovstva, samostanov, bolnišnic in ubožnic, namreč, pet posestev, šest hiš v Kromerizu in raznih papirjev in menjic, vse vrednosti do 1½ milijona. Tako obrača svoje premoženje mrtva roka, nad katero narbolj kriče oni, kateri sami nikoli niso sili in drugim nič ne privoščijo, posebno pa so razdraženi, ako kdo cerkvi, duhovnu ali celo jetniku papežu kaj dá.

Na Avstrijskem in Ogerskem so jeli z večji pazljivostjo segati po rudečkarjih ali socijalnih demokratih. To pa menda valed pogodbe, storjene že l. 1871 med

Avstrijo in Prusijo, kateri je pozneje tudi Italija pristopila. Najberže so rogovilstva po Laškem zbudile pozornost tudi družih vlád.

Bizmarkova človekoljubnost, ali kaj? Angleški časnik „Weekly Register“ naznanuje pismo, ki je pisano iz temnic neke nemške ječe. Pismo pravi: „Mesa nikoli nimamo, ne sočivja, ne belega kruha; pijemo samo merzlo vodo. Naš živež je zaporedoma kuhani riž, podzemljice, bob, močnik iz černih otrób; pošasten pokus. Kuhinja za ječo je umazana, da je groza. Denar, peresnik (nožek), ura, vse nam je vzeto; dopuščeno nam je imeti pero in tintnico, toda na večer se mora izročiti ječarju... V hladnih majnikovih mesecih nas je terpinčilo divje terganje... Nas je petnajst nemških duhovnov zaprtih tukaj zavolj Jezusa Kristusa; nimamo ne cerkve ne kapele. Že dva meseca je, kar ne morem več maševati. Prišel sem tu sem 8. majnika, in izidem 22. vinotoka, ako bom plačal globo 400 tolarjev... Terpimo za Boga, za Cerkev, za Papeža, za našega škofa. Naš škof! Tudi on je v ječi z nami; toda nikoli ne moremo z njim govoriti. Le sem ter tje ga zamoremo viditi v spodnjih oddelkih, kadar ga peljejo na sprehod v dvoriše.“

O Bizmark v „liberalskem“ blišu! Če ti meni daš vse, kar si nagrabil na Francoskem in vso svojo (ne-) slavo: ne menjam s teboj. Bizmark, ti si narveči revež na zemlji!

Napad na napad! Laški liberalni in judovski časniki so bili raztrobili, da tudi Viktor Emanuel je bil napaden. „Nazione“ je pisala boje „iz čisto verjetnega vira“, da katoliška stranka je s francoskimi rudečkarji storila kovarstvo, da ubije laškega kralja, ko bo na lovu v Valdieri. Judovska „Libertà“ je z obema rokama zagrabila to novico kakor prav „važno“. Malo pozneje pa so naznanili vradni časniki, da vse to so izmišljene pravljice. — Rekli smo že velikrat, da „liberalcem“ ni nič verjeti.

Adresa iz Avstralije. Liberalni nemški listi so z veseljem trobentali, da je nemški cesar dobil adresu iz Avstralije. No, res je, da je stari Vilem dobil adresu iz Avstralije, pa tudi to je res, da so mu to pismo udanosti in pohvale poslali prostozidarji, mavtarji beznice „Orangiste“ v Sidneju.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Fara Spodnja Idrija je podeljena č. g. Horvatu Mih., fajmoštru na Ledinah. — Ledine so razpisane 20. avgusta.

V Lavantinski škofiji: Prečast. g. Jože Rozman, čast. korar, nadžupnik in dekan Konjiški, je po nesrečnem padcu 12. t. m. nanagloma umerl. R. I. P. — Č. g. Janez Kunej, župnik Čadramski, je postavljen za oskerbnika Konjiške dekanije, in č. g. Jernej Voh za provizorja v Konjicah. — Konjiška nadžupnija je do 28. septembra t. l. razpisana.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Dve neimenovni osebi 1 gl. — Mina Mulej 1 gl.

Za afrikanski misijon: Sestri Laknerjevi 1 gold. 50 kr.

Za misijonarja g. J. Čebulja: Iz Šmartna pri Kr. 2 gld.

Za ameriški misijon: Gosp. J. Janša 2 gld.